

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

27. veljače 2014.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Ugovor o potrošačkom kreditu – Nepoštene odredbe – Direktiva 93/13/EEZ – Izvršenje arbitražnog pravorijeka – Zahtjev za intervenciju u postupak izvršenja – Udruga za zaštitu potrošača – Nacionalno zakonodavstvo ne dopušta takvu intervenciju – Postupovna autonomija država članica“

U predmetu C-470/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je podnio Okresný súd Svidník (Slovačka), odlukom od 31. kolovoza 2012., koju je Sud zaprimio 19. listopada 2012., u postupku

Pohotovosť s. r. o.

protiv

Miroslava Vašute,

u prisutnosti:

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh, C. Toader (izvjestiteljica) i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Pohotovosť s. r. o., J. Fuchs, *konateľ spoločnosti*,
- za Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, I. Šafranko, *advokát*,
- za slovačku vladu, B. Ricziová, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Kemper, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: slovački.

— za Europsku komisiju, M. van Beek i A. Tokár, u svojstvu agenata,
saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. prosinca 2013.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. do 8. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95., str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.), zajedno s člankom 38. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Pohotovost s. r. o. (u daljnjem tekstu: Pohotovost) i Miroslava Vašute u vezi s izvršenjem arbitražnog pravorijeka kojim mu je određena naknada novčanog iznosa povezanog s ugovorom o potrošačkom kreditu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 navodi:

„Ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora.“

- 4 U skladu s člankom 6. stavkom 1. navedene direktive:

„Države članice utvrđuju da u ugovoru koji je prodavatelj robe ili pružatelj usluge sklopio s potrošačem prema nacionalnom pravu nepoštene odredbe nisu obvezujuće za potrošača, a da ugovor u tim uvjetima i dalje obvezuje stranke ako je u stanju nastaviti važiti i bez tih nepoštenih odredaba.“

- 5 Članak 7. navedene direktive utvrđuje:

“1. U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.

2. Sredstva iz stavka 1. uključuju odredbe prema kojima osobe ili organizacije koje u skladu s nacionalnim pravom imaju legitiman interes zaštititi potrošače mogu u skladu s dotičnim nacionalnim pravom postupati pred sudovima ili pred nadležnim upravnim tijelima radi donošenja odluke o tome jesu li ugovorne odredbe sastavljene za opću upotrebu nepoštene, kako bi potom mogle primijeniti odgovarajuća i djelotvorna sredstva radi sprečavanja daljnjeg korištenja takvih odredbi.

3. Uz dužno poštovanje nacionalnih propisa, pravni lijekovi iz stavka 2. mogu odvojeno ili zajedno biti usmjereni protiv većeg broja prodavatelja robe ili pružatelja usluga iz istog gospodarskog područja, ili protiv njihovih udruga koje koriste te iste ili slične ugovorne odredbe ili koje preporučuju njihovo korištenje.“

6 Članak 8. iste direktive navodi:

„Kako bi osigurale najviši stupanj zaštite potrošača, države članice mogu u području na koje se odnosi ova Direktiva usvojiti ili zadržati najstrože odredbe spojive s Ugovorom.“

Slovačko pravo

7 Članak 93. Zakona o parničnom postupku, u inačici koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o parničnom postupku) propisuje:

„1) Osoba koja ima pravni interes za ishod postupka može sudjelovati u postupku kao intervenijent u potporu zahtjevu tužitelja ili tuženika ako se ne radi o postupku razvoda braka, postupku poništaja braka ili utvrđivanja postojanja braka.

2) Pravna osoba čija je djelatnost usmjerena na zaštitu prava u skladu s posebnim propisom također može sudjelovati u postupku kao intervenijent u potporu zahtjevu tužitelja ili tuženika.

3) Ova osoba može intervenirati u postupku na vlastitu inicijativu ili na zahtjev stranke koji joj je prosljedio sud. Sud ne odlučuje o dopuštenosti intervencije osim ako je nadležan za odlučivanje o zahtjevu koji je postavljen u tom smislu.

4) U okviru postupka intervenijent ima jednaka prava i obveze kao stranka u postupku. Međutim, on djeluje samo u svoje ime. Ako se njegovi postupci protivne postupcima stranke na čijoj strani intervenira, sud će ih ocjenjivati nakon ispitivanja svih okolnosti.“

8 Članak 251. stavak 4. navedenog zakona utvrđuje:

„Izvršenje presuda i postupak izvršenja koji su uređeni posebnim propisom [...] uređuju odredbe iz prethodnih dijelova, osim ako je u posebnom propisu odlučeno drugačije. O tome se uvijek odlučuje rješenjem.“

9 Članak 37. stavak 1. i 3. Zakona o izvršenju u inačici koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o izvršenju) određuje:

„1) Stranke u postupku su vjerovnik i dužnik; druge osobe mogu biti stranke samo u dijelu postupka za koji im je to svojstvo priznato ovim zakonom. Kada sud odlučuje o troškovima izvršenja, ovlašteni sudski izvršitelj je također stranka u postupku.

[...]

3) Izvršenje se može provesti protiv osobe koja nije osoba navedena kao dužnik u odluci ili u korist osobe koja nije osoba navedena kao vjerovnik u odluci samo ako se pokaže da su one prenijele na drugu osobu svoja prava ili obveze koje proizlaze iz izvršnog naslova u skladu s člankom 41. Kada se pojave okolnosti na temelju kojih postoje prijenos ili subrogacija prava i obveza koji proizlaze iz izvršnog naslova, stranke u postupku dužne su bez odgađanja pismeno obavijestiti tijelo nadležno za provođenje izvršenja. Obavijest treba biti popraćena dokumentom koji dokazuje prijenos ili subrogaciju prava i obveza. Tijelo koje provodi izvršenje dužno je obavijestiti sud o zahtjevu za promjenu stranaka u postupku u roku od 14 dana od dana kada je saznalo za te okolnosti. Sudac rješenjem odlučuje u roku od 60 dana od dana kada je primio obavijest o zahtjevu. O odluci se obavještavaju tijelo koje provodi izvršenje, vjerovnik i dužnik koji su spomenuti u izvršnom naslovu kao i stranka na koju je preneseno pravo ili obveza.“

- 10 U skladu s člankom 25. stavkom 1. i 2. Zakona br. 250/2007 o zaštiti potrošača, udruga može podnijeti pravno sredstvo iz područja zaštite prava potrošača sudu ili upravnom tijelu ili može sudjelovati u takvom postupku ako je takav cilj glavna svrha njegove djelatnosti ili ako se nalazi na popisu subjekata koji imaju ovlaštenje Europske komisije, ne dovodeći u pitanje pravo suda da ispituje ima li ta osoba u svakom pojedinom slučaju pravo na pravno sredstvo. Osim toga udruga može, na temelju punomoći, zastupati potrošača pred državnim tijelima u postupcima koji se odnose na ostvarivanje prava potrošača, uključujući pravo na naknadu štete uzrokovane povredom prava potrošača.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 11 Pohotovost' je odobrila potrošački kredit Miroslavu Vašuti. Odlukom od 9. prosinca 2010. Stály rozhodcovský súd (Stalni arbitražni sud) naložio je M. Vašuti plaćanje određenog iznosa Pohotovostu.
- 12 Pohotovost' je podnijela prijedlog za izvršenje tog arbitražnog pravorijeka koji je postao pravomoćan i izvršan. Sudski izvršitelj, kojeg je ovlastio Pohotovost', podnio je 25. ožujka 2011. Okresnom súdu Svidník (Okružni sud u Svidníku) zahtjev za dozvolu izvršenja predmetnog arbitražnog pravorijeka. Odlukom od 29. lipnja 2011. taj je zahtjev odbijen u dijelu u kojem se odnosio na naknadu zateznih kamata i na troškove koji su se odnosili na tu naknadu. Sud je istom odlukom prihvatio prijedlog za izvršenje ostalih potraživanja.
- 13 Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (Udruga za zaštitu potrošača HOOS, u daljnjem tekstu: udruga HOOS) je 9. rujna 2011. podnijelo zahtjev za intervenciju u izvršnom postupku pozivajući se na članak 93. stavak 2. Zakona o parničnom postupku. Udruga HOOS pozvala se na nedostatak nepristranosti ovlaštenog sudskog izvršitelja, ističući među ostalim da je on u prošlosti poslovno surađivao s Pohotovostí. U skladu sa sudskom praksom Ústavnog súda Slovenskej republiky (Ustavni sud Slovačke Republike), činjenica da je navedenog sudskog izvršitelja zapošljavala Pohotovost' nespojiva je sa zadaćom nepristranosti sudskog izvršitelja. Osim toga, udruga HOOS zatražila je prekid postupka izvršenja u cijelosti.
- 14 U podnesku od 27. ožujka 2012. Pohotovost' je tvrdila da je intervencija Združenie HOOS u postupku pred sudom koji je uputio zahtjev nedopuštena jer zakon o izvršenju izričito ne predviđa mogućnost takve intervencije.
- 15 Rješenjem od 24. svibnja 2012. Okresný súd Svidník proglasio je nedopuštenim zahtjev za intervenciju u izvršnom postupku Združenie HOOS i odbacio zahtjev za prekid tog postupka.
- 16 Združenie HOOS podnijelo je 18. lipnja 2012. pravno sredstvo protiv tog rješenja. Ono je s jedne strane isticalo da M. Vašuta nije bio dovoljno informiran. S druge strane navedeni sud nije osigurao M. Vašuti dovoljnu zaštitu po službenoj dužnosti protiv sporne nepoštene odredbe i nije izveo pravne zaključke iz nepostojanja godišnje kamatne stope u potrošačkom kreditu. Isti sud nije ispravno primijenio sudsku praksu koja proizlazi osobito iz presude od 6. listopada 2009., Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, Zb., str. I-9579.), i iz rješenja od 16. studenoga 2010., Pohotovost' (C-76/10, Zb., str. I-11557.).
- 17 Iz pisanih očitovanja proizlazi da je u presudi od 10. listopada 2012. Najvyšší súd Slovenskej republiky (Vrhovni sud Slovačke Republike) odlučio da intervencija udruge za zaštitu potrošača nije bila dopuštena u postupku izvršenja protiv potrošača jer se nije radilo o sporu već o postupku za izvršenje pravomoćne i obvezujuće odluke za dužnika. Osim toga, Ústavný súd Slovenskej republiky je zadržao sličan pristup u presudi od 15. siječnja 2013.
- 18 Sud koji je uputio zahtjev smatra da bi tumačenje Suda Direktive 93/13 moglo imati odlučujući učinak na rješenje glavnog postupka.

19 Pod takvim okolnostima Okresný súd Svidník odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li članak 6. stavak 1., članak 7. stavak 1. i članak 8. Direktive 93/13 [...] zajedno s odredbama članka 38. i 47. [Povelje] tumačiti na način da se oni protive odredbi nacionalnog prava kao što je članak 37. stavci 1. i 3. Zakona o izvršenju koja ne dopušta udruzi za zaštitu prava potrošača da intervenira u postupku izvršenja?
2. U slučaju da odgovor na prvo pitanje glasi da predmetna odredba nije u suprotnosti s pravom [Unije], trebaju li se odredbe iz članka 37. stavaka 1. i 3. Zakona o izvršenju tumačiti u smislu da se ne protive tome da nacionalni sudac, u skladu s člankom 6. stavkom 1., člankom 7. stavkom 1. i člankom 8. [predmetne direktive], priznaje udruzi za zaštitu prava potrošača ulogu intervenijenta u postupku izvršenja?“

O zahtjevima Pohotovosti nakon zatvaranja usmenog dijela postupka

- 20 Aktom od 31. siječnja 2014., koji je tajništvo Suda zaprimilo 6. veljače, Pohotovost' je nakon mišljenja nezavisnog odvjetnika objavljenog 12. prosinca 2013. zatražila na temelju članka 83. Poslovnika Suda ponovno otvaranje usmenog dijela postupka pozivajući se na nedovoljne informacije u pogledu nove činjenice koja bi mogla imati odlučujući utjecaj na odluku Suda. Osim toga, Pohotovost' je zatražila od Suda da sasluša u okviru prethodnog postupka stranku iz spora koji traje pred Okresným súdom Bardejov (Okružni sud u Bardejovu), u čiju je korist Združenie HOOS podnijelo pravno sredstvo na temelju, prema Pohotovosti, pravno pogrešnih razloga i argumenata.
- 21 Najprije je važno podsjetiti da Sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog nezavisnog odvjetnika ili također na zahtjev stranaka, odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, u skladu s člankom 83. Poslovnika ako smatra da stvar nije dovoljno razjašnjena ili ako je u predmetu potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem se nije raspravljalo među strankama (presuda od 12. prosinca 2013., Carratù, C-361/12, t. 18. i navedena sudska praksa).
- 22 Na drugom mjestu, u skladu s člankom 252. stavkom 2. UFEU-a, nezavisni odvjetnik ima ulogu, djelujući posve nepristrano i neovisno, na javnoj raspravi iznositi obrazložena mišljenja u predmetima u kojima se u skladu sa Statutom Suda Europske unije zahtijeva njegovo sudjelovanje. U provođenju te zadaće on može ako je potrebno analizirati zahtjev za prethodnu odluku te ga smjestiti u širi kontekst od onoga koji je definirao sud koji je uputio zahtjev ili stranke u glavnom postupku. Budući da Sud nije vezan ni mišljenjem nezavisnog odvjetnika ni obrazloženjem na kojem se ono temelji, nije nužno ponovno otvoriti usmeni dio postupka, u skladu s člankom 83. Poslovnika, svaki put kada se nezavisni odvjetnik referira na određeno pravno pitanje koje nije bilo predmetom rasprave među strankama (ranije navedena presuda Carratù, t. 19. i navedena sudska praksa).
- 23 U ovom slučaju, s jedne strane, predmet ne zahtijeva da se o njemu odlučuje na temelju argumenata o kojima se nije raspravljalo među strankama. S druge strane, u pogledu zahtjeva Pohotovosti da Sud u prethodnom postupku sasluša osobu koja je stranka u nacionalnom sudskom postupku različitom od glavnog postupka, potrebno je podsjetiti da je postupak iz članka 267. UFEU-a postupak suradnje između nacionalnog suca i suca Unije i da su stranke glavnog postupka, kao što to proizlazi iz članka 97. stavka 1. Poslovnika, one koje kao takve odredi sud koji je uputio zahtjev u skladu s nacionalnim postupovnim pravilima. U ovom slučaju, sud koji je uputio zahtjev nije predmetnu osobu odredio kao stranku u glavnom postupku (vidjeti u tom smislu rješenje predsjednika Suda od 23. ožujka 2007., Cedilac, C-368/06, t. 6.).
- 24 U takvim okolnostima, nakon saslušanja nezavisnog odvjetnika Sud odbija zahtjeve Pohotovosti.

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

- 25 U svojim pisanim očitovanjima podnesenima u skladu s člankom 23. stavkom 2. Statuta Suda, Pohotovost' je među ostalim obavijestila Sud da je 14. studenoga 2012. sudu koji je uputio zahtjev podnijela podnesak u kojem je izjavila da u cijelosti povlači svoj prijedlog za izvršenje te je od suda zatražila da obustavi postupak. Sud koji je uputio zahtjev trebao je temeljem navedenog povlačenja zaključiti postupak izvršenja. U svakom slučaju, budući da je prijedlog povučen u glavnom postupku, Sud je trebao odbaciti predmetni zahtjev za prethodnu odluku kao nedopušten.
- 26 Pozvan od Suda da potvrdi, u pogledu izjavljenog povlačenja, je li još uvijek nadležan u sporu na temelju kojeg je postavio zahtjev za prethodnu odluku i ostaje li stoga kod tog zahtjeva, Okresný súd Svidník odgovorio je pismima koja su zaprimljena na Sudu 8. srpnja i 10. rujna 2013. da mu je Pohotovost' 27. prosinca 2012. podnijela zahtjev za prekid postupka izvršenja arbitražnog pravorijeka. Sud koji je uputio zahtjev također je naveo da se spis glavnog predmeta nalazi kod Krajskog suda u Prešove (Regionalni sud u Prešovu) jer je taj sud bio nadležan za pravno sredstvo koje je Pohotovost' podnijela protiv odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku. Međutim, Okresný súd Svidník je naveo da je glavni postupak još uvijek u tijeku pred njim i da stoga ostaje kod svojeg zahtjeva za prethodnu odluku.
- 27 U tom pogledu, potrebno je podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi pitanja koja se odnose na tumačenje prava Unije koja postavlja nacionalni sudac u pravnom i činjeničnom kontekstu za čije je određivanje odgovoran te čiju točnost Sud nije dužan provjeravati uživaju pretpostavku relevantnosti. Sud može odbiti zahtjev za prethodnu odluku koji je podnio nacionalni sud samo ako je očito da tumačenje prava Unije koje se traži nema nikakve veze sa stvarnošću ili predmetom glavnog spora, ako je problem hipotetske naravi ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima nužnim da na koristan način odgovori na pitanja koja su mu postavljena (vidjeti u tom smislu presudu od 7. lipnja 2007., van der Weerd i dr., C-222/05 do C-225/05, Zb., str. I-4233., t. 22. i navedenu sudsku praksu).
- 28 Iz teksta i strukture članka 267. UFEU-a jasno proizlazi da prethodni postupak pretpostavlja da je spor pred nacionalnim sudovima u tijeku, u okviru kojega oni trebaju donijeti odluku na temelju presude donesene u prethodnom postupku (vidjeti u tom smislu presude od 15. lipnja 1995., Zabala Erasun i dr., C-422/93 do C-424/93, Zb., str. I-1567., t. 28.; od 12. ožujka 1998., Djabali, C-314/96, Zb., str. I-1149., t. 18., kao i od 20. siječnja 2005., García Blanco, C-225/02, Zb., str. I-523., t. 27.).
- 29 Konačno, opravdanost prethodnog postupka nije davanje savjetodavnih mišljenja na općenita ili hipotetska pitanja već stvarna potreba za učinkovitim rješavanjem spora (vidjeti presude od 16. prosinca 1981., Foglia, 244/80, Zb., str. 3045., t. 18.; od 25. ožujka 2004., Azienda Agricola Ettore Ribaldi i dr., C-480/00 do C-482/00, C-484/00, C-489/00 do C-491/00 i C-497/00 do C-499/00, Zb., str. I-2943., t. 72., kao i ranije navedenu García Blanco, t. 28.).
- 30 U ovom predmetu potrebno je utvrditi da je sud koji je uputio zahtjev odgovorio na pitanje Suda da je predmet u kojem je nadležan još uvijek u tijeku. Budući da je postupak iz članka 276. UFEU-a instrument suradnje između Suda i nacionalnih sudova putem kojeg Sud pruža nacionalnim sudovima elemente za tumačenje prava Unije koji su im potrebni za rješenje sporova u kojima odlučuju (vidjeti osobito presude od 16. srpnja 1992., Meilicke, C-83/91, Zb., str. I-4871., t. 22., i od 24. ožujka 2009., Danske Slagterier, C-445/06, Zb., str. I-2119., t. 65.), jedna takva indicacija obvezuje Sud i načelno je stranke glavnog postupka ne mogu dovoditi u pitanje.
- 31 U pogledu okolnosti da je uloženo pravno sredstvo protiv odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, potrebno je podsjetiti da je, u skladu s člankom 267. UFEU-a, ocjena važnosti i nužnosti prethodnog pitanja načelno samo odgovornost suda koji postavlja prethodno pitanje, uz iznimku ograničene provjere koju provodi Sud u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 27. ove presude. Stoga sud koji je uputio zahtjev treba izvući odgovarajuće zaključke radi mogućeg

donošenja presude povodom pravnog sredstva protiv odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku te osobito zaključiti treba li svoj zahtjev za prethodnu odluku zadržati, izmijeniti ili povući (vidjeti presudu od 16. prosinca 2008., *Cartesio*, C-210/06, Zb., str. I-9641., t. 96.).

- 32 Iz navedenog proizlazi da u situaciji kao što je ona u glavnom postupku Sud treba u interesu jasnoće i pravne sigurnosti poštovati odluku kojom je postavljeno prethodno pitanje, koja treba proizvoditi svoje učinke sve dok je sud koji ju je donio ne opozove ili izmijeni jer samo potonji može odlučiti o takvim radnjama (vidjeti ranije navedenu presudu *Cartesio*, t. 97.).
- 33 Samo u slučaju da žalbeni sud odluči u skladu s primjenjivim nacionalnim postupovnim pravilima poništiti odbijanje suda koji je postavio zahtjev da prihvati povlačenje tužitelja u glavnom postupku i da odluči o povlačenju zahtjeva za prethodnu odluku, Sud može razmotriti posljedice te odluke žalbenog suda i, nakon što, ako je takav slučaj, dobije mišljenje suda koji je uputio zahtjev, izbrisati predmet iz upisnika (vidjeti u tom smislu rješenje predsjednika Suda od 25. rujna 2013., *BNP Paribas Personal Finance i Facet*, C-564/12, t. 1. do 5.).
- 34 Potrebno je utvrditi da u ovom predmetu sud koji je uputio zahtjev ili bilo koji drugi sud u smislu članka 267. UFEU-a nije obavijestio Sud o takvoj odluci Krajskog suda v Prešove.
- 35 U pogledu svega ranije navedenog, potrebno je odgovoriti na prethodna pitanja.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 36 Sud koji je uputio zahtjev svojim prvim pitanjem u biti pita treba li tumačiti Direktivu 93/13, osobito njezin članak 6. stavak 1., članak 7. stavak 1. i članak 8. zajedno s člankom 38. i 47. Povelje, na način da se ona protivi odredbi nacionalnog prava koja ne dopušta udruzi za zaštitu prava potrošača da intervenira na strani potrošača u postupku izvršenja koji se vodi protiv potonjeg, a koji završava donošenjem pravomoćnog arbitražnog pravorijeka.
- 37 U tom pogledu, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da u glavnom postupku Zdrúženie HOOS želi intervenirati u postupku izvršenja koji vodi Pohotovost' protiv M. Vašute jer među ostalim procjenjuje da svojom odlukom da obustavi postupak izvršenja arbitražnog pravorijeka samo za dio tražbine, a da dopusti izvršenje ostalog dijela, Okresný súd Svidník nije po službenoj dužnosti dodijelio dovoljnu zaštitu potrošaču protiv nepoštene arbitražne odredbe i nije izveo pravne zaključke iz nepostojanja godišnje kamatne stope u potrošačkom kreditu. Ova posljednja odluka nije u skladu sa sudskom praksom Suda koja osobito proizlazi iz ranije navedenog rješenja Pohotovost'.
- 38 Iz članka 93. stavka 2. Zakona o parničnom postupku proizlazi da udruga za zaštitu potrošača može intervenirati u postupak koji se odnosi na materijalna prava potrošača. S druge strane, u postupcima izvršenja koji se tiču potrošača, bilo da se radi o izvršenju presude nacionalnog suda bilo da se radi o izvršenju pravomoćnog arbitražnog pravorijeka kao što je onaj u glavnom postupku, Zakon o izvršenju ne dopušta prema sudskoj praksi Najvyššiem súdu Slovenskej republiky i Ústavnom súdu Slovenskej republiky intervenciju takve udruge.
- 39 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, sustav zaštite koji je proveden Direktivom 93/13 temelji se na ideji da se potrošač nalazi u podčinjenom položaju u odnosu na prodavatelja robe ili pružatelja usluga u pogledu kako pregovaračke moći tako i informiranosti, što je situacija koja ga navodi da pristane na uvjete koje je ranije sastavio prodavatelj robe ili pružatelj usluge bez ikakva utjecaja na njih (presude od

27. lipnja 2000., Océano Grupo Editorial i Salvat Editores, C-240/98 do C-244/98, Zb., str. I-4941., t. 25., i od 26. listopada 2006., Mostaza Claro, C-168/05, Zb., str. I-10421., t. 25., kao i ranije navedeno rješenje Pohotovost', t. 37.).

- 40 Kako bi osigurao zaštitu predviđenu navedenom direktivom, Sud je u više navrata isticao da se takav neravnopravni odnos može ispraviti samo pozitivnom intervencijom neovisnom o samim ugovornim strankama (ranije navedene presude Océano Grupo Editorial i Salvat Editores, t. 27.; Mostaza Claro, t. 26. i Asturcom Telecomunicaciones, t. 31., kao i ranije navedeno rješenje Pohotovost', t. 39.).
- 41 U tom pogledu, mogućnost suca da po službenoj dužnosti ispita nepošteni karakter odredbe način je za postizanje rezultata iz članka 6. Direktive 93/13, to jest sprječavanje da pojedinačni potrošač bude vezan nepoštenom odredbom, i doprinos ostvarenju cilja iz članka 7. te direktive stoga što takvo ispitivanje može imati odvraćajući učinak s ciljem sprečavanja korištenja nepoštenih odredbi u ugovorima koje prodavatelji robe ili pružatelji usluga sklapaju s potrošačima (presude od 21. studenoga 2002., Cofidis, C-473/00, Zb., str. I-10875., t. 32., i ranije navedena Mostaza Claro, t. 27., kao i ranije navedeno rješenje Pohotovost', t. 41.).
- 42 Kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo osobito u točkama 55. i 56. svojeg mišljenja, iz sudske prakse Suda proizlazi da je, kao u glavnom postupku, na nadležnom nacionalnom sucu u predmetu izvršenja pravomoćnog arbitražnog pravorijeka, da pozitivno intervenira neovisno o strankama ugovora, što je predviđeno navedenom direktivom, kako bi ispravio neravnopravan odnos koji postoji između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga. Naime, kada raspolaže potrebnim pravnim i činjeničnim elementima, navedeni sudac treba po službenoj dužnosti provesti kontrolu nepoštenog karaktera ugovornih odredbi na kojima se temelji potraživanje iz te odluke jer primjenom internih postupovnih pravila treba po službenoj dužnosti u okviru sličnog postupka izvršenja ocijeniti nepodudarnost arbitražnog pravorijeka i nacionalnih odredbi javnog prava (vidjeti u tom smislu presude od 4. lipnja 2009., Pannon GSM, C-243/08, Zb., str. I-4713., t. 32., i ranije navedenu Asturcom Telecomunicaciones, t. 53., kao i ranije navedeno rješenje Pohotovost', t. 51.).
- 43 U pogledu uloge koju mogu imati udruge za zaštitu potrošača, potrebno je istaknuti da članak 7. stavak 1. Direktive 93/13 obvezuje države članice da osiguraju postojanje prikladnijih i učinkovitih sredstava kako bi spriječili korištenje nepoštenih odredbi u ugovorima koji se sklapaju s potrošačima (presuda od 26. travnja 2012., Invitel, C-472/10, t. 35.). U tom pogledu, iz članka 7. stavka 2. navedene direktive proizlazi da navedena sredstva sadrže mogućnost da osobe ili organizacije koje imaju legitiman interes zaštititi potrošače postupaju pred sudovima kako bi utvrdili imaju li odredbe sročene za opću uporabu nepošten karakter i, ako je takav slučaj, ishode njihovu zabranu (vidjeti presude od 24. siječnja 2002., Komisija/Italija, C-372/99, Zb., str. I-819., t. 14. i ranije navedenu Invitel, t. 36.).
- 44 Preventivna narav i odvraćajući cilj mjera koje treba usvojiti kao i njihova neovisnost u pogledu bilo kojeg pojedinačnog spora podrazumijevaju da se takve mjere mogu koristiti čak i kada se odredbe čija se zabrana traži nisu koristile u specifičnim ugovorima (vidjeti ranije navedene presude Komisija/Italija, t. 15., i Invitel, t. 37.).
- 45 Međutim, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 62. svog mišljenja, potrebno je utvrditi da ni Direktiva 93/13 ni direktive koje su je slijedile upotpunjujući pravni okvir zaštite potrošača ne sadrže odredbu koja uređuje ulogu koja se može ili treba dodijeliti udrugama za zaštitu potrošača u pojedinačnim sporovima koji se tiču potrošača. Stoga Direktiva 93/13 ne uređuje trebaju li takve udruge imati pravo intervenirati na strani potrošača u takvim pojedinačnim sporovima.
- 46 Iz toga slijedi da kada ne postoji odredba prava Unije u pogledu mogućnosti da udruge za zaštitu potrošača interveniraju u pojedinačnim sporovima koji se tiču potrošača nacionalni pravni sustav svake države članice treba uspostaviti takva pravila u skladu s načelom postupovne neovisnosti, pod

uvjetom da ta pravila nisu nepovoljnija od onih koja uređuju slične situacije u unutarnjem pravu (načelo ekvivalentnosti) i da ne čine u praksi nemogućim ili vrlo teškim provođenje prava prenesenih pravom Unije (načelo djelotvornosti).

- 47 Kao prvo, u pogledu načela ekvivalentnosti, ono zahtijeva da se predmetno nacionalno pravilo primjenjuje neovisno od toga radi li se o povredi europskog prava ili nepoštivanju nacionalnog prava kada su cilj i predmet slični (vidjeti osobito presudu od 29. listopada 2009., Pontin, C-63/08, Zb., str. I-10467., t. 45.).
- 48 Kako bi se utvrdilo primjenjuje li se navedeno načelo u predmetu pred nacionalnim sudom, sud ima obvezu, jer jedini poznaje postupovne odredbe kojima se uređuju tužbe u nacionalnom pravu, ispitati kako predmet tako i bitne elemente tužbi za koje se tvrdi da su slične. Međutim, imajući u vidu ocjenu koju navedeni sud treba provesti, Sud mu može dati smjernice za tumačenje prava Unije.
- 49 U tom pogledu, kao što to ističe nezavisni odvjetnik u točki 73. svog mišljenja, iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da članak 37. stavak 1. Zakona o izvršenju, isključuje intervenciju trećih u svim postupcima kojima se izvršuje odluka nacionalnog suda ili pravomoćni arbitražni pravorijek, bilo da je ta intervencija utemeljena na povredi prava Unije ili na nepoštivanju nacionalnog prava.
- 50 U takvim okolnostima, ne može se smatrati da takva odredba povrjeđuje načelo ekvivalentnosti jer ne predviđa mogućnost da se prizna pravo na intervenciju udruzi za zaštitu potrošača u postupku izvršenja pravomoćnog arbitražnog pravorijeka kao što je to u glavnom postupku.
- 51 Kao drugo, vezano uz načelo djelotvornosti, valja podsjetiti da je Sud već presudio da svaki slučaj u kojem se postavi pitanje onemogućuje li neka nacionalna procesnopravna odredba ili pretjerano otežava primjenu prava Unije treba ispitati uzimajući u obzir položaj te odredbe u cjelokupnom postupku, tijekom postupka i njegove posebnosti pred različitim nacionalnim tijelima. U tom pogledu valja, prema potrebi, uzeti u obzir načela na kojima se temelji nacionalni pravni sustav, kao što su zaštita prava na obranu, načelo pravne sigurnosti i dobrog odvijanja postupka (vidjeti presudu od 5. prosinca 2013., Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León, C-413/12, t. 34. i navedenu sudsku praksu).
- 52 U tom pogledu, članak 38. Povelje određuje da politike Unije osiguravaju visoku zaštitu potrošača. Taj uvjet treba se poštovati i kod primjene Direktive 93/13. Stoga, budući da navedena direktiva ne predviđa pravo udruga za zaštitu potrošača da interveniraju u pojedinačnim postupcima koji se tiču potrošača, članak 38. Povelje ne može, sam po sebi, nametnuti tumačenje te direktive koje bi priznavalo takvo pravo.
- 53 Ova tvrdnja vrijedi i za zahtjeve iz članka 47. Povelje o pravu na učinkoviti pravni lijek i na pravično suđenje, a pravna pomoć se osigurava za osobe koje nemaju dostatna sredstva, ako je takva pomoć potrebna za osiguranje učinkovitoga pristupa pravosuđu. U mjeri u kojoj ista direktiva propisuje pozitivnu intervenciju izvan stranaka ugovora u sporovima između prodavatelja robe ili pružatelja usluge i potrošača, ne može se ni u kojem slučaju smatrati da odbijanje prava na intervenciju udruzi za zaštitu potrošača da podrži potrošača predstavlja povredu prava potrošača na učinkovit pravni lijek koje je osigurano tim člankom. Osim toga, intervencija udruge za zaštitu potrošača ne može se uspoređivati s pravnom pomoći koja u određenim slučajevima, u skladu s navedenim člankom, treba biti osigurana osobama koje nemaju dostatna sredstva.
- 54 U pogledu mogućnosti da se udruga za zaštitu potrošača pozove na isti članak Povelje, potrebno je utvrditi da odbijanje takve intervencije u postupku koji se tiče potrošača ne utječe na pravo navedene udruge za učinkovit pravni lijek za zaštitu prava koja joj se priznaju kao udruzi takve vrste, uključujući osobito pravo na kolektivnu tužbu koje proizlazi iz članka 7. stavka 2. Direktive 93/13.

- 55 Osim toga, potrebno je dodati da primjenom nacionalnog prava u glavnom postupku, udruga može izravno zastupati takvog potrošača u svim postupcima, uključujući postupak izvršenja, na temelju punomoći potrošača.
- 56 Iz prethodno navedenog proizlazi da odredba nacionalnog prava kao ona u glavnom postupku koja ne predviđa mogućnost da udruga za zaštitu potrošača intervenira u postupku izvršenja sudske odluke ili pravomoćnog arbitražnog pravorijeka ne povrjeđuje načelo djelotvornosti.
- 57 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 6. stavak 1., članak 7. stavak 1. i članak 8. Direktive 93/13 zajedno s odredbama članka 38. i 47. Povelje treba tumačiti na način da se oni ne protive odredbi nacionalnog prava koja ne dopušta udruzi za zaštitu prava potrošača da intervenira na strani potrošača u postupku izvršenja pravomoćnog arbitražnog pravorijeka koji se protiv njega vodi.

Drugo pitanje

- 58 Sud koji je uputio zahtjev svojim drugim pitanjem u biti pita treba li članak 37. stavak 1. i 3. Zakona o izvršenju tumačiti u smislu da se ne protivi da nacionalni sudac, u skladu s člankom 6. stavkom 1., člankom 7. stavkom 1. i člankom 8. Direktive 93/13, priznaje udruzi za zaštitu prava potrošača ulogu intervenijenta u postupku izvršenja pravomoćnog arbitražnog pravorijeka.
- 59 Ovim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud da da tumačenje njegovog nacionalnog prava.
- 60 Međutim, zadaća Suda u, prethodnom postupku, nije tumačenje nacionalnih zakona ili propisa (vidjeti presude od 9. rujna 2003., Jaeger, C-151/02, Zb., str. I-8389., t. 43., kao i od 23. ožujka 2006., Enirisorse, C-237/04, Zb., str. I-2843., t. 24. i navedenu sudsku praksu).
- 61 S obzirom na sva prethodna razmatranja, drugo pitanje treba proglasiti nedopuštenim.

Troškovi

- 62 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima, osobito njezin članak 6. stavak 1., članak 7. stavak 1. i članak 8., zajedno s odredbama članka 38. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da se oni ne protive odredbi nacionalnog prava koja ne dopušta udruzi za zaštitu prava potrošača da intervenira na strani potrošača u postupku izvršenja pravomoćnog arbitražnog pravorijeka koji se protiv njega vodi.

Potpisi